

In de donkere eindejaarsdagen van 2006 pakte de KVS uit met een nieuwe creatie. *Singhet ende Weset Vro* (Middelnederlands voor *Zing en wees vrolijk*) vertrekt van een gelijknamig, oud, Vlaams zangboekje, dat door koster Ignace De Sutter uit Sint-Niklaas tussen de twee wereldoorlogen werd samengesteld. De erin opgenomen stichtende en vrome liederen waren bedoeld voor samenzang op scholen, in jeugdbewegingen of gewoon in familiekring. De liedjes en gedichten zijn romantisch, Vlaams-nationalistisch en katholiek geïnspireerd. De grootste gemene deler is de speelse uitdrukking van een gevoel van volksverbondenheid, zeg maar het bewustzijn van een Vlaamse eigenheid of identiteit, die dieper reikt dan de recuperatiepogingen van de partijpolitiek. Dat is althans de lezing die KVS-regisseur Ruud Gielens, dramaturg Ivo Kuyl en het Gentse Union Suspecte willen aanreiken. Daarmee is tegelijk ook de actuele waarde van die historische en bestofte tekstjes aangeraakt. Maar is die waarde louter politiek?

BRAM DE COCK

Singhet ende weset vro

Of de tegenstrijdige zoektocht naar de wortels van een Vlaamse identiteit

De roes van het samenzijn

In een interview met Gielens merkt productiedramaturg Ivo Kuyl in dit verband op 'dat veel liederen uit *Singhet ende Weset Vro* niet nationalistisch, maar gewoon heel oud en heel mooi zijn. De samenstellers van de bundel zullen met het bijeensprokkelen van die liederen wel hun ideologische bedoelingen gehad hebben, maar dat neemt niet weg dat je er ook speels mee kunt omgaan, alleszins op een manier die de grenzen van het ideologische overstijgt. Het gaat ook om schoonheid en troost en vooral, om de muzikale kick: het samen zingen en het gemeenschapsstichtende effect van die liederen.' Gielens zelf vertolkt het in datzelfde interview iets basaler: 'Die liederen hebben mij emotioneel iets gedaan. Ze gingen over een glorierijk verleden waar ik in wezen niets mee te maken heb'. En verder: 'Ik wil me met die liederen amuseren omdat ze

mij iets doen. Dat is de eerste voorwaarde.'

Gielens erkent dat die ontroering ook een politiek middel kan zijn. Voor hem is het evenwel de uitdaging die ontroering op te roepen zonder politiek te worden. Dat lijkt het hele opzet te zijn van de voorstelling. Hoe kunnen we het politiek-ideologische overstijgen? Het antwoord is simpel: door de emotie voorop te stellen, het gevoel van samenhang, gedeelde vreugde en verbondenheid. Kortom, een gemeenschapsgevoel, waarvan Gielens hoopt het van haar politieke betekenis te kunnen ontdoen door te appelleren aan iets oorspronkelijker, intuïtiever. Gielens verwoordt het als volgt: 'Je wil erbij zijn, je wil dat

collectief gevoel delen, de roes van het samenzijn ervaren. Het is bijna een ontkenning van je eigen persoonlijkheid. Je houdt op met jezelf te identificeren als die mijnheer of mevrouw die dat doet en daarvoor staat. Je wil opgaan in het geheel, dat is veilig, geborgen, je voelt je thuis.'

Hiermee is heel de uitdaging voor de regie geschetst: dat groepsgevoel proberen weer te geven en indien mogelijk op te roepen bij het publiek. In een weten-

schappelijke bui zou je de voorstelling dan misschien zelfs kunnen zien als een test voor de ontvankelijkheid van het publiek voor dergelijke gevoelens: een soort van graadmeter voor de actuele stand van het Vlaamse bewustzijn. Afgaande op de positieve en uitbundige reacties van het premièrepubliek, kon je vaststellen dat ze op dit punt wel haar doel had bereikt. Hoe kun je anders beter die universeel-gevoelige snaar rechtstreeks raken dan met zingen, dansen en musiceren? De keuze voor een vorm van muziektheater lijkt dan ook logisch. Muziektheater is natuurlijk een onding van een containerbegrip, daarom denk je in geval van *Singhet ende weset vro* beter aan een kruisbestuivende flirt met afgeleide vormen zoals cabaret, revuetheater, musical, rock concert, carnaval of zelfs poppenkast. Alle registers staan open om die uitbundigheid vorm te geven.